

SEISUKOHT

**DUO MEDIA
NETWORKS**

Kellele: Kultuuriministeerium
e-post: min@kul.ee

Kellelt: Duo Media Networks OÜ
Tartu mnt 80, 10112 Tallinn Harju maakond
Juhatuse liige: Risto Rosimannus

Kuupäev: 9.05.2025

Teema: Meediateenuste seaduse, kriminaalmenetluse seadustiku ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu

1. KOKKUVÕTE

- 1.1 Kultuuriministeerium esitas arvamuse avaldamiseks Meediateenuste seaduse, kriminaalmenetluse seadustiku ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu ja seletuskirja.
- 1.2 Duo Media Networks OÜ on Eesti televisiooni- ja raadioteenuse osutaja, kes esitab käesolevaga seisukoha eelnõu kohta.
- 1.3 Kokkuvõtlikult esitame seisukoha lähtuvalt arusaamast, et täiendavad regulatsioonid televisiooni- ja ka raadiosektori tarbeks ei ole põhjendatud ning eriti ohtlik on, kui kohustusliku EL määruse kohaldamiseks võetavad meetmed on pandud samasse eelnõusse koos kõigi teiste, toreduslike ja muudel eesmärkidel planeeritud muudatustega. Selliselt tekivad lüngad (kuna ei looda siseriiklikku normi kõigele, millele peaks), sisulised vastuolud ning normitehnilised vastuolud ja ei ole arusaadav, mis on tegelikult ühetaolise EL õiguse kohaldamiseks vajalik muudatus ning mis läheb sellest selgelt kaugemale.
- 1.4 Duo Media Networks OÜ toetab eelnõud osas, milles viiakse sisse vajalikud muudatused TTJA sõltumatuse garanteerimiseks, tegevuslubade menetluse lihtsustamiseks. Siiski samal ajal on kurb, et ei ole kasutatud võimalust tõepoolest tagada kõrge kaitse ajakirjandusele ega uute tehnoloogiate valguses avada turgu järjest enam ning vähendada regulatsioone ning halduskoormust erasektoris.
- 1.5 Kokkuvõtlikult esitame seisukoha koos ettepanekutega seoses eelnõus puudutatud järgmiste küsimustega:
 - 1) Normitehnilised ja hea seadusloome-põhised tähelepanekud - eelkõige seoses mõistega „meediateenus“ ja informatsiooniallika kaitse küsimused (peatükk 2);
 - 2) Raadiolubade regulatsioon - eelkõige seoses mõistega „Eesti autorid“, Eesti autorite nõue tegevusloa taotluses ning raadiolubade kõrvaltingimuste küsimused (peatükk 3)
 - 3) Televisioonilubade kõrvaltingimused - eelkõige seose Eesti autorite teoste ja hiljutiste teoste miinimummahu osas (peatükk 4)
 - 4) Ajutiste televisiooni- ja raadiolubade regulatsioon (peatükk 5)
 - 5) Teise riigi jurisdiktsiooni all olev raadioprogramm, mis on suunatud Eesti elanikkonnale (peatükk 6).

2. NORMITEHNILISED JA HEA SEADUSLOOME-PÕHISED TÄHELEPANEKUD

- 2.1 MÕISTE „MEEDIATEENUS“ (EELNÕU §1 P 1-2).

- 2.1.1 Mõiste on defineeritud AVMSD ning Eestis MeeTS - see hõlmab audiovisuaalmeedia teenust (televisiooniteenus, tellitav audiovisuaalmeediateenus ning vastav reklaam) ning raadioteenust.
- 2.1.2 Eelnõuga laiendatakse mõistet hõlmamaks ka teenus ELi toimimise lepingu artiklites 56 ja 57 määratletud tähenduses, kui teenuse või selle eristatava osa peamine eesmärk on pakkuda meediateenuse osutaja toimetust vastutusele mis tahes viisil üldsusele teavitust, meelelahutust või haridust saateid või ajakirjandusväljaandeid.
- 2.1.3 Seega on uued meediateenuse osutajad ajakirjandusväljaanded, rahalise või muud laadi tasu eest sisu üleslaadimine digiplatvormile jne.
- 2.1.4 Samas on eelnõu koostajatel jäänud tähelepanuta, et „meediateenuse osutaja“ on EMVM kohaselt - füüsiline või juriidiline isik, kelle ametialane tegevus seisneb meediateenuse osutamises ning kellel on toimetust vastutusele meediateenuse sisu valikul ja kes määrab selle esitamise viisi.
- 2.1.5 Johtuvalt on sisutihjad ja absurdsed mitmed eelnõu punktid, nt:
- Eelnõu § 1 p 12, mille kohaselt tuleb avaldada andmeid nt juriidilise isiku asukoht. Sealjuures tuleb tähelepanu juhtida, et kõigile meediateenuse osutajatele kehtestatakse nõude aluseks on eelnõu kohaselt EMVM artikkel 5 - mis reguleerib aga avalik-õiguslike meediateenuste osutajate nõudeid.
 - Avalikustamise nõuete puhul, eelkõige ka riikliku reklaamivahendite mahu avaldamise osas on samuti seega füüsilised isikud vaatluse alt väljas.
 - Samuti on füüsilised isikud väljas ka meediateenuse osutaja märkimisest äriregistris (eelnõu § 1 p 13). Samas - üheselt on selge, et füüsiline isik võib olla meediateenuse osutajaks - seega tekib põhjendatud küsimus ka, mis on eelnõu kohase äriregistris märkimise eesmärk - sest ühest ülevaade meediateenuse osutajatest selle kaudu ei saa.
- 2.2 RIIKLIKUS REKLAAMIKS ERALDATUD SUMMADE AVALDAMINE ÄRIREGISTRILE (EELNÕU § 1 P 13)
- 2.2.1 Vajalik on täiendav juhised, kuidas ja mida nimetatud „riiklikuks reklaamiks eraldatud aastane kogusumma“ sisaldab. Ilma täiendava juhiseteta on eelnõu lubamatult ebaselge.
- MeeTS reguleerib meediateenuseid (vastavalt seaduse enese reguleerimisala definitsioonile), mistõttu mistahes rahalised vahendid, s.h. riikliku reklaamiga seonduvalt, mis on suunatud selle ettevõtja, kes on ka meediateenuse osutaja, muudesse teenustesse nagu nt digiplatvormidele (mis ei ole meediateenuseks), siia arvestuskäiku mahutada ei tohi. Kuidas selliselt viisil seda muuhulgas aastaaruandes kajastada, jääb arusaamatuks - set eelnõu kohaselt kuulub raporteerimisele kogu ettevõtja poolt riiklikuks reklaamiks saadu.¹
 - Näiteks televisiooniteenuse osutajad edastavad arvestataval hulgal sotsiaalkampaaniaid (nt kaine peaga autojuhtimine), mille edastavad Eesti Ringhäälingute Liidu liikmes-jaamad, aga kogu selle eest saadav rahasumma on Eesti Ringhäälingute Liidule. Selliseid sotsiaalkampaaniaid seega televisiooniteenuse osutaja ei raporteeri.
 - Kohalike omavalitsuste teavitamiskohustuste osas tehakse erand - alla 100 000 elanikuga omavalitsuste osas. See tähendab, et sisuliselt jäävad teavitamiskohustuslikeks Tallinn ja Tartu. Kas see on eelnõu koostajate mõte, jääb ebaselgeks. Siinkohal tekib eriti terav lahknevus - kui soov on saada arusaam riiklikust reklaamist, siis peaks olema võrreldavad meediateenuse osutajatele pandud aruandluskohustuse tulem ning riigiasutuste aruandluse tulem. Sellisel kujul võrreldavus puudub ning muudatus mistahes EMVM eesmärki ei täida.
- 2.3 INFORMATSIOONIALLIKA KAITSE (EELNÕU §1 P 11)
- 2.3.1 MeeTS sätestab täiendava kaitse vaid „isikule, kes ametialaselt puutub kokku andmetega“ ning nõustume, et EMVM nõutab kõrvaliste isikute osas kaitse laiendamist.
- 2.3.2 Eelnõu kohaselt laiendatakse kaitse vastavalt „või regulaarse eraelulise suhte tõttu“ kokkupuutuvale isikule. Selline muudatus on normitehniliselt lubamatu, sest EMVM kasutab mõistet

¹ Arvestades, et eelnõu kohaselt on kasutatud nn kirvemeetodit:

5) Meediateenuse osutajal on kohustus majandusaasta aruande lisana tuua eraldi välja riikliku reklaami summa.

6) Automaatika võtab esitatud summa ja kuvab eraldi reana majandusaasta aruannete kasti vastava aasta aruande all nt „Perioodil 01.01.2025 - 31.12.2025 eraldati juriidilisele isikule riiklikuks reklaamiks x eurot.“

“isikule, kes oma tavapärase suhte tõttu” puutub kokku andmetega. Sõna „ametialane“ evib võimalust vägagi kitsaks tõlgenduseks, mistõttu on vajalik EMVM-ist tulenev täiend „tavapärase suhtes“, sest see hõlmab nii eraelulised suhtes kui ka muud, tavapärase suhtes, milles allika informatsioon võib teatavaks saada. Puudub põhjus irduda EMVM sõnastusest tagamaks ühetaoline õigusruum EL-is.

2.3.3 ETTEPANEK:

MeeTS-i § 15 lõikeid 4-6 täiendatakse pärast sõna „ametialaselt“ sõnadega „või tavapärase regulaarse eraelulise suhte tõttu“.

2.3.4 Täiendavalt tuleb võtta üle ka ülejäänud EMVM artiklis 4 lõikes 3 sätestatud informatsiooni allika kaitse regulatsioon, s.h.

- Tõhus kaitse kõigi sunnimeetmete vastu, mitte vaid aktiivne avaldamine.** MeeTS § 15 on ülesehitatud vaid läbi selle, et kas on sunnimeede aktiivselt avaldada andmeid. EMVM ei lähtu mitte ainult vajadusest kaitsta „aktiivse avaldamise“ vastu vaid vajadusest kaitsele kõigi sunni- ja jälgimismeetmete eest, mida liikmesriigid sellise teabe saamiseks kasutavad - sh „kaitsele põhjendamatult sekkumise ja jälgimistehnoloogia eest“ (EMVM põhjenduspunkt 19), kaitsele „juurdepääsu saamise eest konfidentsiaalsele teabevahetusele“ (EMVM põhjenduspunkt 19).
- Kaitse objekt.** Kaitset ei evi vaid ajakirjandusallikas (MeeTS mõistena „informatsiooniallikas“), vaid ka eraldiseisvalt „konfidentsiaalsed teabevahetus“.
- Kriminaalmenetluslike tagatiste puudumine.** Kuigi eelnõuga muudetakse ka kriminaalmenetluse seadustikku, siis ei võeta üle ega reguleerita kriminaalmenetluse seadustikus EMVM artikkel 4 (3) punkti b ja c, mis nõutab kriminaalmenetluslike tagatise.

Kehtiv KrMS reguleerib tagatise vaid ütluse andmise osas (§ 72) ning läbiotsimise osas (nõutab prokuratuuri määrust, § 91). EMVM nõutab aga miinimumnõuetena täiendavalt, et nt informatsiooniallika tuvastamise eesmärgil läbiotsimist, pealtkuulamist, kinnipidamist lubavaid meetmeid ei saa mistahes juhul lubada prokurör, vaid „kohus, kohtunik, õigusemõistjana tegutsev prokurör või muu asutus, kes on pädev nimetatud meetmeid riigisisese õiguse kohaselt heaks kiitma“ - see tähendab õigusemõistev isik (kelleks ei ole ühelgi juhul Eesti õigusraamistikus süüdistusfunktsiooni esindav prokurör²). Seega tuleb täiendada KrMS-i.

Enamgi veel - KrMS on vaikiv kõigi teiste meetmete osas peale ütluste andmise ja läbiotsimise. Ometi nõutab EMVM miinimumnõuetena ka pealtkuulamise ja kinnipidamise osas regulatsiooni täiendamist.

Samuti ei võeta EMVM kohustuslikult nõutavaid meetmeid sekkuva jälgimistarkvara osas (EMVM artikkel 4(3) p (c).

- Teavitamiskohustus.** EMVM nõutab ka teavitamiskohustuse sisseviimist, eelkõige läbi kriminaalmenetluse seadustiku (võimalik, et ka korrakaitse ja väärteomenetluse seadustiku muutmise vajadust). Nimelt sätestab EMVM, et: „*Euroopa Inimõiguste Kohtu väljakujunenud praktikale eeldab õigus tõhusale kohtulikule kaitsele põhimõtteliselt seda, et selle õiguse tulemuslikuks teostamiseks teavitatakse asjaomast isikut õigeaegselt tema teadmata võetud jälgimismeetmetes*“

2.3.5 ETTEPANEK: vaadata kogu informatsiooniallika kaitse regulatsioon uuesti üle ning lähtuda sõnastamisel EMVM nõuetest (sh mida kaitstakse, mis on kaitse objekt, kriminaal- ja muude menetluste põhised menetluslikud tagatised ning teavituskohustus) ning vajaduspõhiselt vaadata üle kõik menetlusseadustikud tagamaks EMVM-s nõutav kõrge kaitse tase.

3. RAADIOLUBADE REGULATSIOON

3.1 Kokkuvõtlikult seoses raadiolubade regulatsiooniga tuleb märkida, et tundub, et kui menetluslikus pooles tehakse vajalikke muudatusi (TTJA korraldamise õigus jmt), siis sisulises mõttes ei võeta arvesse digiraadio (DAB) tehnoloogia valguses toimuvat (s.h. konkurents striiminplatvormidega). Johtuvalt kolme selget ettepanekut:

² Sarnaselt on Euroopa Liidu Kohus leidnud ka elektroonilise side jälgimise osas Eesti prokuröride lubade osas - neid saab anda õigusemõistvat rolli kande isik, kes ei ole Eesti kriminaalmenetluse süsteemis prokurör - [Euroopa Kohtu otsus, 2. märts 2021. a - C-746/18](#).

3.2 EESTI AUTORITE NÕUE RAADIOLUBADE KÕRVALTINGIMUSENA (EELNÕU § 1 P 10)

- 3.2.1 Eelnõu kohaselt loetakse Eesti autoriks: muusikateose autoreid (helilooja, sõnade autor, tõlkija, arranžeerija), kes on Eesti päritolu või Eesti residendid. Eesti autori teoseks loetakse muusikateos, kus on vähemalt üks autoritest Eestist, olenemata autorite koguarvust.
- 3.2.2 Nimetatud mõiste osas on olnud Kultuuriministeeriumi eestvedamisel mitmeid kaasamise koosolekuid, kus on turuosalisel selgitanud ning Kultuuriministeerium ka nõustunud, et selliselt defineerida võimalik ei ole - sest millisel põhjusel jäetakse välja eesti esitajad. Ometigi regulatsiooni eesmärki arvestades peaksid olema hõlmatud ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajad - eelkõige esitajad. Toome näite: inglisekeelne laul, mida esitab Liis Lemsalu, sõnade ja muusika autorid on välismaised ning fonogramm on välja antud Rootsis. Selline muusika peaks samuti olema „Eesti autorite“ muusika kui lähtuda regulatsiooni eesmärgist - meie Eesti muusika edastamise osakaalu suurendamine.
- 3.2.3 Seega tuleks kasutusele võtta mõiste „Eesti autorid“ asemel „Eesti muusika“, ning definitsiooni kaasata ka esitajad. Täiendavalt tuleks mõelda ka „Eesti“ fonogrammitootjate lisamisele.
- 3.2.4 **ETTEPANEK:**
„Eesti autorid“ asemel „Eesti muusikateosed“, mis hõlmab muusikateose autoreid (helilooja, sõnade autor, tõlkija, arranžeerija) ja esitajaid, kes on Eesti päritolu või Eesti residendid. Eesti autori ja esitaja teoseks loetakse muusikateos, kus on vähemalt üks autoritest või esitajatest Eestist, olenemata autorite või esitajate koguarvust.

3.3 EESTI AUTORID TEGEVUSLOA TAOTLUSES (EELNÕU § 1 P 20)

- 3.3.1 Eelnõuga planeeritakse, et raadioloe taotlusele lisatakse autoreid esindava kollektiivse esindamise organisatsiooni kinnitus selle kohta, et taotleja on täitnud kõigis eelmisel perioodil talle välja antud raadiolubades märgitud Eesti autorite muusikateoste edastamise kohustuse. Selle eesmärgiks on eelnõu seletuskirja kohaselt: „võimaluse hinnata loa taotleja õiguskäitlust ning seda on võimalik kasutada uue loa väljastamisel taotluste hindamisel ühe kriteeriumina (näiteks saaks konkursil muudes kriteeriumides samaväärsete taotluste hindamisel eelise taotleja, kes on Eesti autorite muusikateoste esitamise kohustuse täitnud).“
- 3.3.2 Selline selgitus ja eesmärk on oma olemuselt läbi planeeritava meetme sisutühi, sest:
- Esmalt, kõik ka planeeritud „Eesti autorid“ definitsiooni alla (eelnõu § 1 p 10) alla kuuluvad isikud ei ole sugugi EAÜ liikmed. Nende, kui „Eesti muusika“ definitsiooni alla kuuluvate teoste edastamine arvesse ei läheks. Järelikult, peab tegevusloa puhul looma seadusesse normi, mille alusel tegevusloa taotleja saab esitada andmed, mis võimaldavad hinnata taotleja poolt Eesti muusika edastamise kohustuste täitmist erinevalt EAÜ kinnitusest.
 - Teiseks, eelnõus selgitatakse, et „EAÜ, EFÜ ja EEL on leppinud kokku, et Eesti autorite teoste osakaalu nõude järgimise kohta annab TTJA nõudmisel tagasisidet EAÜ. EAÜ ja EEL viisid läbi repertuaariaruannete võrdleva analüüsi kahe raadiojaama kvartaliaruannete näitel ning tulemused oli peaaegu identsed (kvartali peale erines tulemus ühe teose osas), mistõttu sai järeldada, et piisab vaid EAÜ poolsest tagasisidestamisest.“ - see näitab, et eelnõu koostajad ei mõista, mida reguleeritakse, sest „eesti autorid“ definitsiooni kohaselt ei oma üldse mistähtsust Eesti esitajad ja Eesti fonogrammiloojad, kuigi eesmärk seda nõuab - sest eesmärk on Eesti muusikateoste edastamine.
 - Seda enam on oluline, et lähtutakse käesolevas seisukohas toodud ettepanekust, et luua tuleb mitte „Eesti autorid“, vaid „Eesti muusikateosed“ definitsioon.
- 3.3.3 **ETTEPANEK:**
„(6²) Raadioloe taotlusele, välja arvatud ajutise raadioloe taotlusele, lisatakse autoreid esindava kollektiivse esindamise organisatsiooni kinnitus selle kohta, et taotleja on täitnud kõigis eelmisel perioodil talle välja antud raadiolubades märgitud Eesti ~~autorite~~ muusikateoste edastamise kohustuse. Kinnituse osas erimeelsuse korral esitab raadioloe taotleja selgituse sellest, kuidas on täidetud Eesti (muusikute) muusikateoste edastamise kohustus. Raadioluba esimest korda taotledes kinnitust esitama ei pea.“.

3.4 RAADIOLUBADE KÕRVALTINGIMUSED (EELNÕU § 1 P 20)

3.4.1 Eelnõuga plaanitakse lubada kõrvaltingimuste seadmine nii Eesti autorite muusikateoste mahu osas kui ka muusika- ja sõnasaadete osakaalu programmis, levipiirkonna elu kajastavate saadete mahu programmis, programmi peamise sihtrühma ning sõnasaadete keele nõude. Selline ettepanek on osaliselt mõistlik, kuid osaliselt vajab selgelt muutmist:

- (a) Esmalt, vt ülal p 3.2 „Eesti autorid“ versus „Eesti muusikateosed“ seondult tegeliku eesmärgiga Eesti muusika rohkemale edastamisele, milles osalevad ka esitajad (ja ehk ka fonogrammitootjad).
- (b) Teiseks, arvestades eelnõu seletusi sellest, miks kaotatakse regionaalsed raadioload ning, et üleriigiline raadioluba tähendab eriti digiraadio valguses tõesti üleriigilist raadioluba (samuti piirkondlikult FM raadio edastamine internetis) teeb täiesti sisutühjaks nõude „kohaliku levipiirkonna elu kajastatavate saadete mahu osas“ ja samuti lõppeks „sõnasaadete osakaalu osas“ - digiraadio ei levi „kohalikus piirkonnas“ ning digiraadio valguses (mis võimaldab oluliselt suurendada pakutavate raadiokanalite arvu) tuleb kultuuripoliitiliselt mõista, et selliselt piiratakse just Eesti ettevõtjate raadioprogrammide arengut (sest rahvusvahelistel striimingu platvormidel, selliseid piiranguid ei ole). Kultuuripoliitiline eesmärk peab arvestama nii digiraadio tulekut kui ka eesmärki tagada Eesti raadiokanalite konkurentsivõime rahvusvaheliste striimingteenustega.
- (c) Enamgi veel, kuna eelnõu kohaselt nimetatud sättes ja eelnõus tervikuna mõeldakse raadioloo mõiste all nii üleriigilist kui ka rahvusvahelist luba, on täiesti arusaamatu, miks kõrvaltingimusi seatakse rahvusvahelise raadioloo puhul.

3.4.2 ETTEPANEK:

§ 40 (3) Raadioloo ja ajutise raadioloo kõrvaltingimustena võib teenuste mitmekesisuse tagamiseks ja vajalikkuse korral kehtestada Eesti autorite muusikateoste mahu programmis, arvestades käesoleva seaduse § 9 lõikes 2 sätestatud miinimummahtu, ning muusika- ja sõnasaadete osakaalu programmis, levipiirkonna elu kajastavate saadete mahu programmis, programmi peamise sihtrühma ning sõnasaadete keele nõude.

4. TELEVISIOONILUBADE KÕRVALTINGIMUSED

4.1 EESTI AUTORITE TEOSTE MIINIMUMMAHT RAHVUSVAHELISTE TELEVISIOONILUBADE PUHUL (EELNÕU § 1 P 16 JA 21).

4.1.1 Eelnõu ettepanekuks on, et ka rahvusvaheliste televisioonilubade puhul rakendatakse kõrvaltingimusi (nt Eesti autorite teoste edastamine) juhul kui rahvusvahelise televisiooniloo sihtriik on ka Eesti.:

„§ 33 (3) Rahvusvaheline televisiooniluba antakse kuni viieks aastaks, kui on täidetud käesoleva seaduse §-s 32 nimetatud tingimused ja § 40 lõike 6 alusel kehtestatud kõrvaltingimused ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet on vajadusel enne pidanud nõu teleprogrammi sihtriigi asjaomase asutusega, kas kavandatava teleprogrammi sisu vastab sihtriigis kehtivatele nõuetele, eelkõige telereklaami ja alaealiste kaitse seisukohast.“;

„§ 40 (2) Televisiooniloo ja ajutise televisiooniloo kõrvaltingimustena võib teenuste mitmekesisuse tagamiseks kehtestada Eesti autorite teoste ja Eesti riigi rahalisel toetusel valminud audiovisuaalteoste miinimummahu programmis ning selliste Euroopa päritoluga audiovisuaalsete teoste miinimummahu programmis, mille tootmisest ei ole möödunud rohkem kui viis aastat ja mille on loonud sellest televisiooniteenuse osutajast sõltumatud tootjad.“

4.1.2 Selline ettepanek on poolt ühelt poolt mõistetav, kuid teiselt poolt lühinägelik.

4.1.3 Esmalt, jätab see kõrvale võimaluse, et nt üle-euroopa levikuga kanalid sooviks taotleda luba just Eesti territooriumil (sest isegi kui Eesti on vaid üheks sihtriigiks, ei ole Eesti autorite teoste sisaldumine signaalis äriselt ega ratsionaalselt mõistlik näiteks ka Poola territooriumile edastatavas signaalis). Koheselt rakendub küsimus televisiooniteenuse taasedastamise vabadusest kui AVMSD ja kogu EL audiovisuaalmeedia sektori regulatsiooni aluspõhimõttest (vt ülal p Error! Reference source not found.).

4.1.4 Teiseks ja enamgi veel, selline ettepanek oleks takistuseks Eesti televisiooniettevõtjate programmide levikule rahvusvahelise loa alusel (nt Eestis rahvusvahelise televisiooniloo alusel Lätis

ja Leedus ja Poolas edastatav televisioonikanal) - sest teises riigis ei ole „Eesti autorite teoste“ levik ei mõistlik, vajalik ega vaataja ja kommertshuvi puudusel võimalik. See tähendaks, et rahvusvaheline televisiooniluba muutub oma sisult tühjaks ja mittefunktsioneerivaks loaks, mida rahvusvahelise levikuga Eesti televisiooniteenuse osutaja kasutada ei saaks. Selliseks õigus- ega kultuuripoliitiliseks valikuks ei ole ühtegi mõistlikku põhjendust.

Lisame, et käesoleva ettepaneku tegijatele ei ole teada ühtegi juhtumit, kus oleks taotletud rahvusvahelist televisiooniluba ainult selleks, et vältida Eestis toodetud sisu edastamist. Rahvusvahelist luba taotletakse olukorras, kus levipiirkond on laiem kui Eesti.

- 4.1.5 Seega on kõrvaltingimuste seadmine mõistlik, kuid arvestades eeltoodud asjaolusid ning mõistlikul viisil on kultuuripoliitiline eesmärk täidetav, kui rahvusvahelise loa puhul seatakse kõrvaltingimusi Eesti autorite teoste leviku parandamiseks juhul, kui Eesti on rahvusvahelise televisiooniluba alusel edastatav programm on tegelikult suunatud tervikuna või põhiosas hoopis Eestile ning sama programm ei kuulu edastamisele ka teistes sihtriikides.

- 4.1.6 **ETTEPANEK:** lisada eelnõu punktis 11, MeeTS § 40(6) järgnev täiendus (allakriipsutatud):

„§ 40 (6) Televisiooniluba ning ajutise televisiooni- või raadioluba annab Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor esitatud taotluse alusel konkurssi välja kuulutamata. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor võib määrata televisiooniluba kõrvaltingimusi. Rahvusvahelise televisiooniluba puhul võib määrata kõrvaltingimusi juhul, kui televisiooniluba alusel edastatav programm on tegelikult suunatud tervikuna või põhiosas hoopis Eestile ning sama programm ei kuulu edastamisele ka teistes sihtriikides“

4.2 HILJUTISTE TEOSTE MIINIMUMMAHT (EELNÕU P 1 § 21)

4.2.1 Eelnõu kohaselt

„§ 40 (2) Televisiooniluba ja ajutise televisiooniluba kõrvaltingimustena võib teenuste mitmekesisuse tagamiseks kehtestada Eesti autorite teoste ja Eesti riigi rahalisel toetusel valminud audiovisuaalteoste miinimummahu programmis ning selliste Euroopa päritoluga audiovisuaalsete teoste miinimummahu programmis, mille tootmisest ei ole möödunud rohkem kui viis aastat ja mille on loonud sellest televisiooniteenuse osutajast sõltumatud tootjad.“

- 4.2.2 Mõistlik on kultuuripoliitiline eesmärk hiljutiste teoste edastamiseks televisiooniprogrammides, kuid jääb arusaamatuks, miks need peavad olema loodud „sõltumatute tootjate“ poolt. Eesti audiovisuaalsektor on niivõrd väikene, et palju „hiljutist toodangut“ toodavad kas televisiooniteenuse osutajad ise või koostööna sõltumatute tootjatega. Miks selline toodang ei täida kultuuripoliitilist eesmärki värske toodangu edastamiseks, ei ole arusaadav.

- 4.2.3 **ETTEPANEK:** loobuda „~~ja mille on loonud sellest televisiooniteenuse osutajast sõltumatud tootjad sõltumatute tootjad~~“ lisamisest MeeTS § 40 lg-sse 2.

5. AJUTISTE TELEVISIOONI JA RAADIOLUBADE REGULATSIOONI MUUDATUS (EELNÕU § 1 P 18)

- 5.1 Kultuuriministeeriumi ettepanek on, sätestada seaduses samaväärselt TTJA 2022. aasta kevadel sõnastatud põhimõtted, millest edaspidi ajutiste raadiolubade väljastamisel lähtutakse.:

„(1) Ajutine televisiooni- või raadioluba antakse juhul, kui on täidetud käesoleva seaduse §-s 32 nimetatud tingimused, kuni kolmeks kuuks sellise programmi edastamiseks, mis on ajutise iseloomuga ja mille edastamise eesmärk on kajastada konkreetset sündmust, või programmi konkreetse levipiirkonna elanikele sobivuse hindamiseks või televisiooni- või raadioteenuse edastamise uue tehnoloogilise lahenduse katsetamiseks.

(2) Ajutist televisiooni- või raadioluba saab pikendada üks kord kuni kolme kuu võrra.“;

- 5.2 On mõistlik sisustada ajutise loa taotlemise eesmärk läbi tegeliku senise halduspraktika, ehk hõlmata ka meediateenuse osutajatele oluline eesmärk testida programmi sobivust või uusi tehnoloogilisi lahendusi. Samuti on mõistlik vajadus lisada kõrvaltingimusi.

- 5.3 Siiski on küsitav, mis on piirangu põhjendus sellele, et ajutist luba saab pikendada vaid ühe korra. Nimelt, vaidlust ei ole selles, et ajutised raadioload ei ole praktikas piiratud ressurss kogu turu lõikes

- see tähendab, et neid saab taotleda ja need väljastatakse ressursi olemasolul ning neile ei korraldata mistahes konkursse. Vastupidi, kui sagedus on olemas ja tehakse taotlus, siis rahuldatakse see vastavalt „kes ees, see mees“ põhimõttele (ehk lubasid saab anda vaid nii palju kui on sageduste mõttes võimalik ning lähtuvalt sellest, kes esimesena taotluse esitab). Seletuskirjas toodud põhjendus, et digiraadio tehnoloogia valguses ei ole enam ka ajutised load selliselt vajalikud, ei ole läbimõeldud - sest digiraadio kaudu ei ole võimalik testida konkreetsel FM sagedusel levikut jmt. Kui vastupidi, lähtuda, et eelnõus toodud mõte digiraadiost teeb ajutised load sisult tähtsusetuks, ei ole samuti vajalik nende taotlemise piiramine läbi kahe korra.

5.4 **ETTEPANEK:** Seega teeme ettepaneku, et eelnõu p 18, millega muudetakse § 37, kustutatakse uus planeeritud § 37 lg 2 (allakriipsutus):

~~(2) Ajutist televisiooni- või raadioluba saab pikendada ühe korra kuni kolmeks kuuks.“;~~

6. **TEISE RIIGI JURISDIKTSIOONI ALL OLEV RAADIOPROGRAMM, MIS ON SUUNATUD EESTI ELANIKKONNALE (EELNÕU § 1 PUNKTID 27-28)**

6.1 Eelnõu kohaselt planeeritakse muudatus adresseerimaks olukorda, kus: „mõni teise riigi jurisdiktsiooni alla kuuluv või teises riigis tegevusloa saanud raadioteenuse osutaja raadioprogramm on tervikuna või põhiosas suunatud Eesti elanikkonnale, tema raadioprogramm on Eestis kättesaadavaks tehtud Eesti raadiosagedusplaanis nimetatud ringhäälinguressurssi kasutades ja ta tegutseb Eesti meediateenuste turul ilmse eesmärgiga hoida kõrvale käesoleva seadusega või selle alusel raadioteenuse osutajatele kehtestatud nõuetest ega järgi neid nõudeid“. Meetmena nähakse ette nõuete esitamine nii teise liikmesriigi ametiasutusele kui ka otse meediateenuse osutajale. Selline lahendus on ebavajalik ning selges vastuolus AVMSD direktiiviga. Nimelt:

6.1.1 **Esmalt lähtub kogu regulatsioon „analoogiraadio mõttemaailmast“** - nii sedastab ka seletuskiri - Eesti turule suunatud DAB raadioprogrammide sisu regulatsioon peab olema sama, mis FM-sagedustel levivatel raadiotel. Selline kogu muudatuse lähtekoht on juba enda olemuses selges vastuolu taasedastamise vabaduse printsiibiga (vt järgmine punkt - AVMSD artikkel 3(1) osas) - ei ole põhjendatud ühelgi juhul nt Eesti muusikateoste osakaalu nõudmine mitmes liikmesriigis levivalt raadioprogrammilt. See põhimõte kehtib televisiooniprogrammide osas - ei saa nõuda nt BBC-lt või Fox kanalilt Eesti teoste edastamist. Kui analoograadio on piiratud riigipiiridega, siis digiraadio seda ei ole.

6.1.2 **Teiseks, eelnõu on üheses vastuolus AVMSD lubatavaga.** eelnõu seletuskirjas endas on viitatud, et tegemist on AVMSD artikkel 4 alusel tehtava muudatusega. Planeeritava muudatuse kohaselt on aga TTJA teatised, ettekirjutused suunatud ka „teises riigis tegutsevale meediateenuse osutajale“, kuigi AVMSD lubab siseriiklikku regulatsiooni vaid selleks, et „esitada jurisdiktsiooni omavale liikmesriigile taotluse kõigi käesoleva lõikega seotud tuvastatud probleemide lahendamiseks“ ning vaid teise riigi ametiasutus saab esitada mistahes nõudeid oma jurisdiktsioonis tegutsevale meediateenuse osutajale ning see teise riigi asutus on see, kes teavitab TTJA-s edasistest sammudest ja tulemustest.

Otse meediateenuse osutaja suhtes mistahes meetmete rakendamiseks näeb AVMS artikkel 4 punktides 3, 4 ja 5 ette spetsiifilise menetluse, mille käigus kaasatakse isegi Euroopa Komisjon ning vaid selle menetluse tulemusena on võimalik teha mistahes ettekirjutusi meendateenuse osutajale.³ Seega on plaanitav säte 53¹ selges vastuolus AVMSD nõuetega.

³ AVMSD vastav menetlus - artikkel 4 (4) Liikmesriik võib võtta lõike 3 kohaseid meetmeid (so meediateenuse osutaja vastu) üksnes juhul, kui täidetud on järgmised tingimused: a) ta on teatanud komisjonile ja liikmesriigile, kus meediateenuse osutaja on asutatud, oma kavatsusest võtta selliseid meetmeid, põhjendades samal ajal, millel tema hinnang põhineb; b) ta on austanud asjaomase meediateenuse osutaja kaitseõigust ning on eelkõige andnud kõnealusele meediateenuse osutajale võimaluse vältendada oma seisukohta seoses väidetavate rikkumiste ja meetmetega, mida teate esitanud liikmesriik kavatseb võtta, ja c) komisjon on pärast ERGA-lt artikli 30b lõike 3 punkti d kohaselt arvamuse esitamise taotlemist otsustanud, et need meetmed on kooskõlas liidu õigusega ning et eelkõige on käesoleva artikli lõigete 2 ja 3 alusel meetmeid võtva liikmesriigi hinnangud asjakohaselt põhjendatud; komisjon teavitab nõuetekohaselt kontaktkomiteed.

5. Komisjon otsustab kolme kuu jooksul alates lõike 4 punktis a sätestatud teate saamisest, kas need meetmed on kooskõlas liidu õigusega. Kui komisjon otsustab, et need meetmed ei ole liidu õigusega kooskõlas, nõuab ta asjaomaselt liikmesriigilt kavandatud meetmete võtmisest loobumist. Kui komisjonil ei ole esimese lõigu kohaselt otsuse tegemiseks vajalikku teavet, esitab ta ühe kuu jooksul alates teate saamisest asjaomasele liikmesriigile taotluse kogu teabe saamiseks, mida ta vajab kõnealuse otsuse tegemiseks. Tähtaeg, mille jooksul komisjon peab otsuse tegema, peatatakse niikauaks, kuni kõnealune liikmesriik on sellise vajaliku teabe esitanud. Mingil juhul ei kesta tähtaja peatumine kauem kui üks kuu.

Rõhutame, et tegemist ei ole ebavajaliku range korraga AVMSD-s, vaid tegemist on EL ringhäälingu turu äärmiselt vajaliku osaga - nimelt taasedastamise vabaduse põhimõttega. Selle kohaselt ei või mitte mingil juhul vastuvõtjaliikmesriik võtta meetmeid, mis takistaks selliste teleülekannete taasedastamist oma territooriumil (AVMSD põhjenduspunkt 10) ja nii sätestab ka artikkel 3(1) AVMSDs:

1. Liikmesriigid tagavad teistest liikmesriikidest pärinevate audiovisuaalmeedia teenuste vastuvõtmise vabaduse ega piira nende taasedastamist oma territooriumil põhjustel, mis kuuluvad käesoleva direktiiviga koordineeritud valdkondadesse.

Tulenevalt ongi AVMSD-s äärmiselt range kord, milliselt äärmise vajaduse juhul saab asuda järelevalve korras sekkuma taasedastamisevabaduse põhimõttesse.

6.1.3 Kolmandaks, arvestades, et eelnõuga laiendatakse kõrvaltingimuste võimalikku kataloogi (planeeritav § 40 lg 3) , siis on täiesti arusaamatu, milliseid kõrvaltingimusi iga konkreetse raadioteenuse puhul silmas peetakse - sest erinevatel konkurssidel võidakse seada erinevaid kõrvaltingimusi.

6.1.4 Viimaks, terve regulatsioon on ka sisuliselt ja normitehniliselt ebaõnnestunud, Näiteks näeb eelnõu ette, et „Kui raadioteenuse osutaja ega tegevusloa väljastanud organisatsioon käesoleva paragrahvi lõikes 10 nimetatud tähtaja jooksul vastuväiteid ei esita või esitatud vastuväited ei ole põhjendatud, on Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil õigus teha ettekirjutus raadioteenuse osutajale raadioprogrammi edastamise või taasedastajale raadioprogrammi taasedastamise lõpetamiseks. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet järgib ettekirjutust tehes põhimõtet, et kavandatavad meetmed on põhjendatud, objektiivselt vajalikud ja mittediskrimineerivad“. Seega ettekirjutuse võib teha ainult „osutamise lõpetamiseks“, seega mis mõttes tuleb kaaluda, kas „meetmed on põhjendatud“ - ainult üks meede on justkui võimalik. Ja miks on vaid üks meede võimalik on täiesti arusaamatu - samalaadselt peaksid olema võimalikud meetmed ka millegi muutmine, lisamine jne jne.

Ka normi pealkiri seaduses ei ole kuidagi kooskõlas selle planeeritava sisuga, kus TTJA teeb ettekirjutusi otse teise riigi meediateenuste osutajatele: „§ 53¹. Taotluste vastastikune menetlemine audiovisuaalmeedia teenuse sihtriigi nõuete rikkumise korral“ - kogu normi sisuks ongi (ja saabki olla) Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti õigus võtta ühendus liikmesriigi või konventsiooniga ühinenud riigi järelevalveasutusega.

6.2 **ETTEPANEK:** tagamaks AVMSD-s sätestatud miinimumnõuete täitmine tuleb ülevaadata kogu planeeritud 53¹ täiendused lõigetes 9-13,

Allakirjutanud on küsimuste tekkimise korral valmis mistahes täiendavaid selgitusi andma.

Lugupidamisega

ALLKIRJASTATUD DIGITAALSELT

Risto Rosimannus

Juhatus liige

Duo Media Networks OÜ